

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ Վաղարշապատի Մ.Մաշտոցի անվան N°1 հիմնական դպրոց

Թեմա՝ Ֆինանսական կրթությունը և մաթեմատիկան

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Զեմֆիրա Ավետիսյան

Ուսուցիչ՝ Սաթենիկ Մարգարյան

Վաղարշապատ 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	2
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	3
ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՅՔԸ.....	7
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	12
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	14

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Արդի ժամանակահատվածում յուրաքանչյուր անձ առօրյայում կենսագործունեության տարբեր ոլորտներում շարունակ առնչվում է ֆինանսական տարբեր խնդիրների, Որոնց թվում առավել մեծ կենսական նշանակություն ունեն հատկապես անձնական ֆինանսների կառավարմանը վերաբերող խնդիրները, որոնք քաղաքացիների տնտեսական բարեկեցության կարևոր նախադրյալն են:

Դրանք արդյունավետ լուծելու համար պահանջվում է ունենալ ֆինանսական գրագիտության բավարար մակարդակ, ինչը կարող է ձեռքբերվել միայն նպատակային կրթական ծրագրերի շնորհիվ: Ֆինանսական կրթությունը մարդու մեջ ձևավորում է՝ նրա ողջ կյանքի համար համապիտանի կարողունակություններ, և այն իրականացնող առանցքային օղակը հանրակրթական դպրոցն է, որտեղ հնարավոր է դեռ վաղ տարիքից ներդնել անձնական ֆինանսները կառավարելու սովորույթ, այն դարձնել կենսակերպի անբաժանելի մաս և ձևավորել որպես մշակույթ: Մաթեմատիկայի այժմյան դասընթացը շատ տարերային և անկազմակերպ ձևով է շոշափում աշակերտների ֆինանսական գրագիտությանը վերաբերող հարցերը ուստի և չիօգտագործվել մաթեմատիկայի կրթական այն հսկայական ներուժը, որը հնարավորություն կընձեռեր խորությամբ բացահայտել ուսումնական առարկայի կիրառական նշանակությունը՝ ապահովելով կրթության բովանդակության կապը սովորողների կրթական կարիքների հետ:

Այդ պատճառով աշակերտները դպրոցն ավարտելիս չեն կարողանում կայացնել պատասխանատու որոշումներ իրենց անձնական ֆինանսների վերաբերյալ:

Ֆինանսական կրթության ծրագրի իրականացման միջոցով կզարգանա սովորողների անձնական ֆինանսական կառավարման կարողություններն ու հմտությունները, կձևավորվի այնպիսի քաղաքացի, որը արդյունավետ կկառավարի իր անձնական ֆինանսական միջոցները:

Մաթեմատիկական կրթության միջոցով կստեղծվի կապ իրական կյանքի հետ և դրանով իսկ սովորողների մոտ կմեծանա հետաքրքրությունը մաթեմատիկա առարկայի նկատմամբ:

2014թ. նոյեմբերի 13-ի ՀՀ կառավարության

N47 նիստի արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացավ ՀՀ-

ում ֆինանսական կրթության ազգային ռազմավարությունը (ՖԿԱՌ), որում ներառված <Ֆինանսական կրթությունը դպրոցում>> ծրագիրը՝ սահմանված է որպես առաջնային կարևորություն ունեցող:

<<Ֆինանսական կրթությունը դպրոցում>> ծրագրի նպատակը ՀՀ կրթական համակարգի և համընդհանուր մոտեցումներին համահունչ արդյունավետ ֆինանսական կրթության ծրագրի իրականացման միջոցով սովորողների անձնական ֆինանսների կառավարման կարողությունների զարգացումն է: Ֆինանսական կրթությունը ներառում է 7 թեմատիկ յուրսներ.

1. Ընդհանուր տնտեսական հասկացությունների տիրապետում,
2. Անձնական բյուջեի կառավարում,
3. Խնայողություններ և երկարաժամկետ պլանավորում,
4. Պարտքերի կառավարում,
5. Ֆինանսական ծառայությունների արդյունավետ ընտրություն,
6. Անձնական իրավունքների պաշտպանություն,
7. Ֆինանսական խարդախությունների և զեղծարարությունների կանխարգելում և դրանց ից պաշտպանություն:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տնտեսության արագ զարգացումը բերում է նրան, որ ընդլայնվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից մատուցվող առավել բարդ բնույթի ծառայությունների ցանկը: Ընդ որում՝ ցանկը ավելանում է ավելի արագ, քան սպառողների մեծ մասը կարող է վերլուծել նոր կամ փոփոխված պայմանները: Հաշվի առնելով այն, որ ֆիզիկական անձանց մոտ կյանքի տարբեր իրավիճակներում շատ գործարքներ այսօր տեղի են ունենում հենց ֆինանսավարկային կազմակերպությունների միջոցով, ինչպես նաև այն, որ մեծանում է գովազդի դերը ծառայություններից օգտվելու հարցում, հասկանալի է դառնում, թե ինչքան կարևոր են սպառողի համար տեղեկությունների հասանելիությունը և ստացված տեղեկատվության հիման վրա խելամիտ որոշումների կայացմանը նպաստող գիտելիքները: Մարդիկ ներկայումս իրենց ֆինանսական բարեկեցության համար ստիպված են

ավելի շատ պատասխանատվություն կրել, քան նախկինում (օրինակ՝ պլանավորել կենսաթոշակային տարիքի համար): Բազմաթիվ սպառողներ, որոնց հասանելի են ֆինանսական ծառայությունները, չեն օգտվում դրանցից կամ օգտվում են իրենց համար անբարենպաստ պայմաններով ոչ ֆորմալ ծառայություններից (օրինակ՝ բարձր տոկոսադրույքով պարտքեր): Ֆինանսական անհրաժեշտ գիտելիքներ, հմտություններ և մշակույթ ունենալու դեպքում նրանք կօգտվեն ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող ծառայությունների հնարավորություններից և առավելություններից:

Ֆինանսական համակարգի զարգացմանը զուգընթաց ավելանում են նաև վարկ վերցնելու հնարավորությունները, ինչն ավելացնում է անկառավարելի պարտքերի հետ խնդիրներ ունենալու ռիսկը:

Քիչ գիտելիքներ ունեցող մարդիկ ավելի հաճախ են խնդիրներ ունենում պարտքերի հետ, դժվարանում են օպտիմալ որոշումներ կայացնել ապահովագրություն վերցնելիս, ավելի քիչ հավանականությամբ են հարստություն կուտակում և արդյունավետ տնօրինում, ավելի հազվադեպ են ֆինանսական պլանավորում անում կենսաթոշակային տարիքի համար: Ֆինանսապես գրագետ անձը ավելի հազվադեպ է խարդախությունների զոհ դառնում և օգտվում կասկածելի գործարքներից, ինչպիսիք են, օրինակ, ֆինանսական բուրգերը: Վերջին տարիների ֆինանսական ճգնաժամը նույնպես ապացուցել է, թե ինչքան կարևոր է այն հանգամանքը, որ անհատներն ու ընտանիքներն ունենան անհրաժեշտ տեղեկատվություն, գիտելիքներ և հմտություններ՝ ֆինանսապես ճիշտ որոշումներ կայացնելու համար: Անհատների և ընտանիքների ֆինանսական դժվարությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ լոկալ և գլոբալ շուկաների վրա:

Ճգնաժամը ցույց է տվել նաև, որ անձանց և ընտանիքների ֆինանսական բարեկեցությունը ֆինանսական կայունության ապահովման կարևորագույն գործոններից է և ֆինանսական գրագիտության ցածր մակարդակը կարող է խոչընդոտել կյանքի կենսամակարդակի բարձրացմանը և բարեկեցության ավելացմանը: Վերոնշյալ գործոններով պայմանավորված՝ բազմաթիվ երկրներում, ինչպես նաև բազմաթիվ միջազգային կառույցների կողմից ընդգծվել են ֆինանսական կրթության և գրագիտության բարձրացման կարևորությունը:

Ֆինանսական կրթվածության բարձրացումը կնպաստի ՀՀ-ում բնակվող անձանց ֆինանսական բարեկեցության բարձրացմանը:

1. Որքան գրագետ են սպառողները, այնքան նրանք առավել արդյունավետ կկարողանան կառավարել իրենց բյուջեն, ավելի քիչ հեշտ կառավարելի պարտքեր կունեն

ան, կկարողանան խնայողություններ կատարել և դրանք ներդնելու վերաբերյալ որոշումներ կայացնել հանգուցային իրավիճակներում (օրինակ՝ երեխայի ուսում, կենսաթոշակ և այլն):

2. Ֆինանսական կրթությունը դարձնում է անձանց պատասխանատու գնորդներ: Համեմատություն կատարելու և իրենց կարիքներին և հնարավորություններին համապատասխան ապրանքներ և ծառայություններ ընտրելու միջոցով և ֆինանսական միջոցները խելացի կառավարելու արդյունքում ազատ դրամական միջոցներ կավելանան, ինչը նրանց հետագա խնայողությունների և ներդրումների հնարավորություն կտա:
3. Ֆինանսապես գրագետ անձը առավել հեշտությամբ է բացահայտում անբարենպաստ ֆինանսական գործարքները, առավել հազվադեպ է դառնում խարդախությունների զոհ և, անհրաժեշտության դեպքում, կարողանում է պաշտպանել իր իրավունքները:
4. Ֆինանսական կրթությունը անձանց տալիս է գիտելիքներ, հմտություններ և մշակույթ ֆինանսական ծառայություններից օգտվելու համար:

Ֆինանսական կրթվածության բարձրացումը կնպաստի ֆինանսական միջնորդության ավելացմանը և ֆինանսական կայունության ապահովմանը.

Հայաստանի բնակչության մեծ մասը չի օգտվում ֆորմալ ֆինանսական ծառայությունների:

Այն երկրներում, որտեղ բնակչության ֆինանսական գիտելիքները և ֆինանսական ծառայություններում ներգրավվածությունը ցածր են, ռիսկ է առաջանում, որ նրանք կօգտվեն ոչ ֆորմալ ֆինանսական ծառայություններից՝ պարտք վերցնելով ծանոթներից, խորհրդատվություն ստանալով ոչ մասնագիտացված անձանցից (ընկերներից, բարեկամներից կամ հարևաններից), և պահելով՝ գումարը տանը՝ բանկում կամ այլ ներդրումների տեսքով պահելու փոխարեն:

Հասարակության ֆինանսական գրագիտության մակարդակի բարձրացման արդյունքում բարձրանում է նաև վստահությունը ֆինանսական կազմակերպությունների և ֆինանսական հատվածի նկատմամբ, ինչպես նաև նվազում է ֆինանսական ծառայություններից օգտվելու «վախը»:

Ունենալով անհրաժեշտ գիտելիքներ և հմտություններ, իմանալով իր իրավունքները և պարտականությունները՝ ֆինանսապես գրագետ անձը առավել վստահորեն է դիմում ֆ

ինանսական ծառայություններից օգտվելու համար, իմանում է ուր և ում դիմել խորհրդատվություն ստանալու և ֆինանսական ծառայությունից օգտվելու համար, օգտվում է նաև իրենց բնույթով բարդ ֆինանսական ծառայություններից (օրինակ՝ բացի բանկային հաշիվ և աշխատավարձ ստանալու համար հաշիվ բացելուց, անձը ձեռք է բերում վճարային քարտ, որը նրան հնարավորություն է տալիս ունենալ վարկային գիծ կամ օգտվում է խնայողության այլ տեսակներից, ինչպիսին է գումարի ներդրումը արժեթղթերում), ինչը հանգեցնում է ֆինանսական միջնորդության ավելացմանը: Ֆինանսապես գրագետ սպառողը առավել զգուշորենն գրագետ է կառավարում իր պարտքերը (ֆինանսական կազմակերպություններից վերցրած վարկերը, փոխառություններըն այլն)՝ չունենալով ժամկետանց վարկեր և նվազեցնելով ֆինանսական կազմակերպությունների վարկային ռիսկը: Ֆինանսապես գրագետ հանրությունը առավել հազվադեպ է թյուր կապակողմնորոշիչ տեղեկատվության զոհ դառնում, ինչիարդյունքում չի կատարում գործողություններ (օրինակ՝ համատարած խնայողությունների դուրս բերում բանկերից), որոնք կարող են հանգեցնել համակարգային ռիսկի և բացասական ազդեցություն ունենալ ֆինանսական կայունության վրա: Ֆինանսական կրթվածության բարձրացումը երկարաժամկետ հաստիքում նպաստում են երկրի տնտեսական աճին:

Հարկ է նշել, որ ֆինանսական կրթությունը կարևորվում է ոչ միայն անձի տեսանկյունից (որպես ապագա սպառող), այլև շուկայական տնտեսության տեսանկյունից: Ինչքան ավելի գրագետենսպառողները, նրանք ավելի լավ են պատկերացնում տնտեսության կոնկրետ ոլորտում փող աշխատելու հնարավորությունները:

Հաշվի առնելով,

որ ֆինանսական միջոցները խելացիկ առավարել ու արդյունքում ազատ դրամական միջոցներ կավելանան, ապա դա իր հերթին կխթանի մրցակցությունը և տնտեսության հետագա զարգացումը: Ֆինանսական կրթությունը ամենատարածված և ամենարդյունավետ ձևերից մեկը դպրոցներում ֆինանսական կրթության իրականացումն է: Դպրոցական կրթության նպատակը ոչ միայն գիտելիքներ տալն է, այլև սովորույթներ ներդնելը: Դպրոցական տարիքից երեխաները սովորում են խնդիր, առաջադրանք ստանալ և լուծումներ փնտրել: Սովորում են առնչվել այնպիսի խնդիրների հետ, որոնց մասին մինչ այդ ոչ մի տեղեկություն չեն ունեցել: Սովորում են բյուջե կազմել, պլանավորել իրենց ծախսերը և վերլուծել որևէ կարևորորոշում անելուց առաջ: Հենց այս հանգամանքն է դպրոցական կրթումը դարձնում անփոխարինելի: Աստիճանաբար սովորելը պարզից բարդ

սկզբունքով ավելի հեշտ է, քան միանգամից մեծամասշտաբ տեղեկատվություն ընկալելը :

Դպրոցական կրթության կարևոր առանձնահատկություններից մեկը տնային աշխատանքներ և տարաբնույթ առաջադրանքներ հանձնարարելու հնարավորությունն է աստիճանաբար բարդացող սկզբունքով: Այսպիսով՝ աշակերտները սովորում են ստացված տեղեկությունը օգտագործել, զարգացնել, տեսնել իրենց սխալները և թույլ կողմերը, աշխատել և կատարելագործվել:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ինչքան հաճախ ենք մենք մտածում փողի մասին: Խանութում ինչ-

որ բան գնելիս, կամ առավոտյան նախաճաշի ժամանակ, կամ ռեստորանում ընթրիքից հետո:

Մեզ սովորեցրել են շատ բանաձևեր մաթեմատիկայից, ֆիզիկայից, քիմիայից, բայց պրակտիկորեն ոչինչ չեն սովորեցրել այն մասին ինչի հետ բախվում ենք ամեն օր: Իսկ միևնույն ժամանակ մեր կյանքի կարևոր ու նշանակալից ասպեկտներից մեկը փողն է: Մեր նյութական աշխարհում առանց փողի հնարավոր չի ոչինչ: Ինչ գիտենք մենք փողի մասին: Մենք ծանոթ ենք նրա ձևավորման պատմությանը, ծանոթ ենք նրա տեսքին, գիտենք թե ինչպես կարելի է այն ձեռք բերել, գիտենք թե ինչպես այն ծախսել, և դա է պատճառը, որ մարդիկ չկարողանալով կառավարել իրենց ֆինանսները, հաճախ հայտնվում են ֆինանսապես և ծանր իրավիճակում, վերցնում են վարկեր, ընկնում՝ կախվածության մեջ բանկերից: Ինչու՞ է կարևոր յուրացնել ֆինանսական գրագիտությունը: Իրադրություններ կյանքից: Գրպանի փող-

հաճախ երեխան կարող է կորցնել փողը, չնկատելով, թե որտեղ այն կորավ: Միևնույն ժամանակ կոնկրետ նպատակ ունենալու դեպքում փողերը կարելի է օգտագործել

այն պահանջմունքները բավարարելու համար: Օրինակ կուտակել մի քանի շաբաթ կամ ամիս, այնքան, որ կարողանա գնել հեռախոսի նոր մոդել, կամ պատճառել ուրախություն հարազատ մարդկանց, ընկերներին, հենց իրեն՝ գնելով ոչ թանկ, բայց հաճելի բան: Առօրյայում յուրաքանչյուր ոք ընդունում

է այս կամ այն ֆինանսական որոշումը, պատասխանում է բազմաթիվ հարցերի՝ կապված անձնական

և ընտանեկան ֆինանսների հետ: Ինչպես ավելացնել եկամուտը

և այն դարձնել կայուն, ինչպես բաշխել ունեցած փողը որոշակի ժամանակահատվածում, ինչ գնումներից խուսափել, ինչպես կուտակել, ինչի վրա կարելի է տնտեսել, ինչի վրա չի կարելի տնտեսել, ինչպես պահպանել փողը, արժե վերցնել պարտք կամ տալ պարտք՝ ինչպիսի ռիսկեր հաշվի առնել այդ դեպքերում:

Ընտանիքում ֆինանսական որոշումներ ընդունելիս գրագիտությունից է Կախված թե կներիքի արդյոք փողը ընտանիքի ամենաանհրաժեշտ կարիքների համար, թե այն կարող է ապահովել բարեկեցիկ կյանք նրա համար: Անցկացրեցի դաս մաթեմատիկա առարկայից 6-րդ դասարանում <<Տոկոսներ>> թեմայի շրջանակներում՝

<<Ինչի՞ց է կախված ընտանիքի բարեկեցությունը>>: Դասարանում սովորում են 35 աշակերտներ: Աշակերտների մեջ կան և՛ բարձր առաջադիմությամբ սովորողներ, որոնք կարող են անձանոթ կամ բարդ խնդիրների լուծումները ինքնուրույն գտնել, և՛ միջին առաջադիմություն ունեցող սովորողներ, որոնք կարող են գտնել բարդ կամ անձանոթ խնդրի լուծումը ուսուցչի ուղղորդմամբ, և՛ ցածր առաջադիմություն ունեցող սովորողներ, որոնք դժվարություններ են ունենում նոր նյութը սովորելիս

և անհրաժեշտ է լինում լրացուցիչ բացատրություններ տալ: Օգտագործելով <<մտազրոհ>> մեթոդը ձևակերպում եմ հարցադրումներ. (5 րոպե)

Ի՞նչ կսովորեմ դասից, Ի՞նչ է պետք իմանալ, Ո՞ր հարցերի պատասխաններն եմ ուզում գտնել:

Աշակերտները առաջարկում են ուսումնական նպատակների ձևակերպումներ՝ սովորել ինչպես որոշել թվի տոկոսը, մասը, թե ինչ է ընտանիքի բարեկեցությունը, պարզել ինչից է այն կախված, որոշել ինչպես բարձրացնել բարեկեցության մակարդակը:

Թեման հետաքրքրել էր գրեթե բոլորին՝ երեխաները ակտիվորեն մասնակցում էին քննարկմանը, յուրաքանչյուրը փորձում էր արտահայտվել: Նպատակները գրում եմ գրատախտակին :

Դասի ընթացքը

1. Առաջարկում եմ բաժանվել 6 խմբի (5-6 հոգի)
2. Յուրաքանչյուր խմբի տրվում է առաջադրանք

(1, 2, 3 խմբերին տրվում են հանձնարարություններ, իսկ 4, 5,

6 խմբերը ստանում են համապատասխանաբար նույն հանձնարարությունները): (15 րոպե)

1-ին և 4-րդ խմբեր՝ Պետրոսյանների ամսական բյուջեն կազմում է 360000 դրամ: Պարտադիր ծախսերի համար օգտագործվում է այդ գումարի 75%-ը: Կարող է արդյոք ընտանիքը կուտակել գումար 310000 դրամ արժուարժողությամբ հեռուստացույց գնելու համար 6 ամսում, եթե ոչ անհրաժեշտ ծախսերի համար օգտագործվում է մնացած գումարի 40%-ը:

2-րդ և 5-րդ խմբեր

Կազմել Սարգսյանների ընտանեկան բյուջեն՝ օգտվելով Հայրիկի աշխատավարձը կազմում է 200000 դրամ, իսկ մայրիկի աշխատավարձը հայրիկի աշխատավարձի 80 %-ը: Տատիկի թոշակը կազմում է մայրիկի աշխատավարձի 30 %-ը: Հայրիկի պարգևավճարը 50000 դրամ է: Կոմունալ ծախսերի համար ծախսվում է ամսական եկամտի 10%-ը: Մթերքի համար ծախսվում է 60%-ը: Մայրիկը գնեց կոշիկ 20000 դրամով:

Վարկի ամենամսյա մարումը՝ 23000 դրամ,

Մտածել, թե ինչ կարող է անել ընտանիքը մնացած գումարով:

3-րդ և 6-րդ խմբեր՝

Օհանյանների ընտանիքը կազմված է 5 հոգուց: Հայրիկը ստանում է 300000 դրամ աշխատավարձ: Մայրիկը ստանում է հայրիկի աշխատավարձից 30%-ով պակաս աշխատավարձ: Տատիկը ստանում է թոշակ՝ մայրիկի ստացած աշխատավարձի 40%-ի չափով:

Որդին և դուստրը հաճախում են դպրոց:

Հաշվել, թե ինչի՞ է հավասար ընտանիքի յուրաքանչյուր շնչին հասնող գումարը՝

ա) 1 ամսում,

բ) 1 տարում:

Խմբերը քննարկում են նաև հետևյալ հարցերը.

1. Բացատրել, թե ինչու են մարդկանց եկամուտները տարբեր-

1,2,3 խմբեր

2. Ինչպես բարձրացնելընտանիքի բարեկեցությունը- 4,5,6 խմբեր

Առաջադրանքներն այնպիսին էին, որ ներառում էին և՛ պարզ հաշվարկներ և՛ միջին և՛ որոշակի դժվարություններ պարունակող խնդիրներ: Երեխաները ներգրավված էին և Յուրաքանչյուրն իր ներդրումներն աշխատանքի կատարման մեջ:

Գնահատում-

Աշակերտները կատարում են առաջադրանքներն աշխատանքային տետրերում: Այնուհետև 1,2,3 խմբերը ներկայացնում են իրենց աշխատանքները, իսկ 4,5,6 խմբերը կատարում են լրացումներ: (5 րոպե)

Բարեկեցությունը դա կյանքի համար անհրաժեշտ նյութական և հոգևոր արժեքներ է, այդ թվում փողի,ինչպես նաև կայուն եկամուտի առկայությունն է:

Անցկացրեցի դաս մաթեմատիկա առարկայից 6-րդ դասարանում՝

<<Խնդիրներ տոկոսի վերաբերյալ>>

Թեմայի շրջանակներում: Օգտագործելով մտազրոհ մեթոդը, ձևակերպեցի հարցադրումներ:

Դասարանի աշակերտները բաժանվում են 4 խմբի, յուրաքանչյուրում՝

5 աշակերտ:

Խմբերն ընտրում են անվանումներ. «Նյուտոն», «Էյնշտեյն», «Պյութագորաս»,

«Անանիա Շիրակացի»: Խմբի ավագները հակիրճ ներկայացնում էին իրենց թիմի անվանման մասին տեղեկություն: Գրատախտակին տարբեր գույնի թղթերի վրա, ըստ բարդության, փակցվում են խնդիրներ: Յուրաքանչյուր թիմից 1 աշակերտ մոտենում է գրատախտակին և յուրաքանչյուր տիպի խնդրից վերցնում է մեկական: Խմբերին տրվում է 5 րոպե ժամանակ: Խմբի անդամները իրենք են որոշում, թե ո՞ր խնդիրը ո՞վ պետք է լուծի և ներկայացնի գրատախտակի մոտ: Այդ ընթացքում թիմի որևէ անդամներ կայացնում է իրենց թիմի անվանման, օրինակ՝ Նյուտոնի մասին հակիրճ տեղեկություն: Խմբերից յուրաքանչյուրի բոլոր անդամները հերթով գալիս, բացատրում և հիմնավորում են իրենց աշխատանքը, որից հետո հարկ եղած դեպքում ուսուցիչը կամ մյուս խմբից որևէ անդամ կարող է հարց տալ: Ուսուցիչը պարբերաբար մոտենում է

Խմբերին և հետևում աշխատանքի ընթացքին: Գնահատվում է խմբերի յուրաքանչյուր ա

նդամ,որից հետո տրվում է նաև յուրաքանչյուր խմբի ընդհանուր գնահատականը: Այս դասի նպատակն էր, որ սովորողները կարողանան հաշվել ծախսերի և խնայողության տոկոսը, կատարեն անհրաժեշտ համեմատություններ: Իմանան անպրանքի քանակի և գնի փոփոխման համեմատության վերաբերյալ խնդիրների լուծումը:

Զարգացնել համապատասխան հմտություններ, ձևավորել կյանքի աշխարհի մարտահրավերները ընդունելու համար անհրաժեշտ արժեհամակարգ, ապահովել սովորողների փոխհամագործակցությունը: Սերմանել հարգանք ծնողի աշխատանքի նկատմամբ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆինանսական կրթվածության բարձրացումը կնպաստի ՀՀ-

ում բնակվող անձանց ֆինանսական բարեկեցության ավելացմանը: Որքան գրագետ են սպառողները,

Այնքան նրանք առավել արդյունավետությամբ կկարողանան կառավարել իրենց բյուջեն, ավելի քիչ և հեշտ կառավարելի պարտքեր կունենան, կկարողանան խնայողություններ կատարել և դրանք ներդնելու վերաբերյալ որոշումներ կայացնել և հանգուցային իրավիճակներում (օրինակ՝ երեխայի ուսում,

կենսաթոշակ և այլն): Ֆինանսական կրթումը դարձնում է անձանց «պատասխանատու գնորդներ»: Համեմատություն կատարելու և իրենց կարիքներին և հնարավորություններին համապատասխան ապրանքներ և ծառայություններ ընտրելու միջոցով և ֆինանսական միջոցները խելացի կառավարելու արդյունք ու ազատ դրամական միջոցներ կավելանան, ինչը նրանց հետագա խնայողություններ ի և ներդրումների հնարավորություն կտա: Ֆինանսապես գրագետ անձը առավել հեշտությամբ է բացահայտում անբարենպաստ ֆինանսական գործարքները, առավել հազվադեպ է դառնում խարդախությունների զոհ և, անհրաժեշտության դեպքում, կարողանում է պաշտպանել իր իրավունքները: Ֆինանսական կրթումը անձանց տալիս է գիտելիքներ, հմտություններ և մշակույթ ֆինանսական ծառայություններից օգտվելու համար: Լինելով ֆինանսապես ներգրավված՝ անձինք կարողանում են օգտվել ֆինանսական ծառայությունների հնարավորություններից և առավելություններից: Ֆինանսապես գրագետ անձը պետք է կարողանա օգտագործել իր գիտելիքները, ու հմտությունները առնվազն հետևյալ ուղղություններով՝

- Անձնական և ընտանեկան բյուջեի կառավարումը.
- Խնայողությունների կարաժամկետ կառավարում
- Պարտքի կառավարում
- Ֆինանսական ծառայություններից օգտվելիս տեղեկությունների հավաքագրում,
- Համեմատում և պատասխանատու որոշումների կայացում (արդյունավետ գնումների իրականացում)
- Մասնագիտական խորհրդատվության կարևոր ում և ստացում
- Սեփական իրավունքների պաշտպանություն

- Փողի և անձնական ֆինանսների կառավարման վերաբերյալ դրական վերաբերմունքի ձևավորումը.

Օգտվում է ֆորմալ ֆինանսական համակարգում առաջարկվող իրեն հարմար ֆինանսական ծառայություններից:

Անկախ նրանից, թե որտեղ և ինչ միջոցներով է իրականացվելու ֆինանսական կրթումը, ֆինանսական կրթումն իրականացնելիս անհրաժեշտ է պահպանել հետևյալ սկզբունքները.

Կրթում կյանքի ողջ ընթացքում: Անձը կյանքի ողջ ընթացքում պետք է ստանա անձնական և ֆինանսների վերաբերյալ հիմնական և գործնական գիտելիք, ընդ որում՝ երկուփուլով.

1. 1-

ին փուլ. Հիմնական գիտելիքի ստացում: Այս փուլում անձը ստանում է անձնական ֆինանսների վերաբերյալ գիտելիքի առաջնային մասը՝ ձևավորելով վերաբերմունքը (հոգեբանական-մշակութային արժեքները) փողի և ֆինանսների նկատմամբ:

2. 2-րդ փուլ. Գործնական գիտելիքի ստացում: Այս փուլում անձը, հենվելով, 1-

ին փուլում ստացված գիտելիքի վրա, ստանում է ֆինանսների մասին գիտելիքի այն մասը, որը պայմանավորում է անձի վարքագիծը՝ ֆինանսների և ֆինանսական ծառայությունների վերաբերյալ:

Ֆինանսական կրթման ուղիների և մեթոդների բազմազանություն: Անհրաժեշտ է կատարելագործել ֆինանսական կրթման գործող ուղիները և մեթոդները, ընտրել դրանցից առավել արդյունավետները, մշակել նոր ուղիներ և մեթոդներ, համապատասխանեցնել դրանք տարբեր թիրախային խմբերի պահանջմունքներին:

Պարզ և մատչելի տեղեկատվության օգտագործում: Շատ մարդկանց համար ֆինանսները դժվար են և անհասկանալի, ուստի անհրաժեշտ է ֆինանսների վերաբերյալ տեղեկատվությունը մատուցել պարզ, մատչելի և գրավիչ ձևերով: Անհրաժեշտ է նաև անձանց չտրամադրել չափազանց շատ տեղեկատվություն և

«չխեղդել» բարդ և երկար գրված նյութերով, որպեսզի անձը կարողանա աճի շուտ ընկալել և ըմբռնել մատուցված տեղեկատվությունը և հետաքրքրությամբ սովորել դրանք:

Պետք կենտրոնանալ պրակտիկ և կիրառելի այնպիսի երևույթների վրա, որոնց հետ թիրախային խմբերն առնչվելու են կամ, որոնք կարող են անմիջապես անդրադառնալ իրենց կյանքի որակի վրա:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ֆինանսական կրթության առարկայական չափորոշիչ և ծրագիր
<<Մաթեմատիկա>>, <<Հանրահաշիվ>>
2. ՀՀ ֆինանսական կրթման ազգային ռազմավարությունը, Երևան
3. ՖԿԱՌ մշակման և իրագործման հանձնաժողով (2014) Ֆինանսական կոմպետենցիաների մատրից սովորողների համար, Երևան
4. ՖԿԱՌ մշակման իրագործման հանձնաժողով (2015), Առարկաների բաշխումն և ստ տարիքային խմբերի, Երևան
5. Вигдорчик Е.А., Липсиц И.А., Корлюгова Ю.Н. <<Финансовая грамотность для учащихся 5-7 классов>> ВИТА-ПРЕСС, 2016 6. Вигдорчик
6. Е.А., Липсиц И.А., Корлюгова Ю.Н. <<Финансовая грамотность для учащихся 5-7 классов>> ВИТА-ПРЕСС, 2016 Думная Н.Н., Габови О.А., Каримова О.В. <<Как вести семейный бюджет>>, Интеллект .центр, 2010
7. Корлюгова Ю.Н., Половникова А.В. <<Финансовая грамотность>>, методические материалы для учителя, 5-7 классы